

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty ve věci žalobce: **Bc. M. H.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, Národní 118/16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 11. 2024, čj. 10.01-000521/24-0004, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2025, čj. 5 A 9/2025-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Předmětem nynějšího řízení je kasační přezkum usnesení o částečném osvobození žalobce od soudních poplatků.

[2] Žalovaná rozhodnutím uvedeným v záhlaví žalobci neurčila advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a to k podání ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2024, čj. 8 As 81/2024-48.

[3] Žalobce se proti rozhodnutí žalované bránil žalobou podanou u městského soudu. Zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků. Této žádosti městský soud částečně vyhověl usnesením uvedeným v záhlaví, jehož výrokem I. žalobce osvobodil ve výši 90 % a výrokem II. jej vyzval k zaplacení zbývající části soudního poplatku ve výši 300 Kč.

[4] Městský soud dospěl k závěru, že finanční situace žalobce není natolik výjimečná, aby sama o sobě vedla k jeho plnému osvobození od soudních poplatků. Městský soud zohlednil, že žalobce hradí členské příspěvky spolku MaSON z.s. (200 Kč) a platí za internet

a za telefon (zhruba 180 Kč měsíčně). Současně splácí některé dluhy, je členem bytového družstva s nájemním právem k družstevnímu bytu a je podílovým spoluvlastníkem tří nemovitostí. Městský soud přihlédl i k tomu, že žalobcovy dluhy tvoří rovněž pořádkové pokuty, které mu uložil Okresní soud v Mělníku za hrubě urážlivá podání. Podle názoru městského soudu „nelze ospravedlnit přiznání benefícia úplného osvobození od soudních poplatků z důvodu nemajetnosti za situace, kdy se žalobce do dluhů dostal právě tím, že hrubě urážel soudní osoby.“ Splátky uložených pořádkových pokut přitom žalobce hradí. Městský soud proto dospěl k závěru, že v dané věci nebylo namístě žalobce plně osvobodit od placení soudních poplatků. Soudní poplatek má kromě funkce fiskální i funkci motivační. Má totiž donutit účastníky řízení zvážit spory, jejichž řešení převedou na soudy. Po zvážení všech okolností případu pokládal městský soud za přiměřené, aby žalobce i ve své napjaté finanční situaci uhradil alespoň nepatrnou část soudního poplatku ve výši 10 % jeho výměry, tj. částku 300 Kč. Ve zbytku jej od placení soudních poplatků osvobodil.

II. Obsah kasační stížnosti žalobce

[5] Žalobce („stěžovatel“) napadl usnesení městského soudu kasační stížností z důvodů podřazených pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[6] Stěžovatel odkazuje na některá předchozí usnesení městského soudu, kterými byl plně osvobozen od hrazení soudních poplatků, protože neměl žádné příjmy kromě příspěvku na bydlení a na živobytí. Nyní napadené usnesení je podle něj nepřezkoumatelné a nezákonné, jelikož byly chybně posouzeny některé jeho výdaje, vynakládané za účelem odstraňování „justičních bariér“. Stěžovatel nesouhlasí rovněž s vyhodnocením členských příspěvků spolku MaSON a úhrady výdajů za telefon, neboť tyto částky vynakládá za účelem odstraňování informačních bariér. V tom lze spatřovat i porušení základního práva na informace a rodinu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Stěžovatele v nynějším řízení o kasační stížnosti netíží poplatková povinnost, ani povinnost být zastoupen advokátem, jelikož podává kasační stížnost proti procesnímu usnesení městského soudu, kterým se nekončí řízení o žalobě (usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[9] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod nepřezkoumatelnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve tímto důvodem a pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Odůvodnění napadeného usnesení přitom neshledal nepřezkoumatelným, jelikož v něm městský soud dostatečně vyložil důvody, pro které stěžovatele osvobodil od soudních poplatků v rozsahu 90 %.

[10] Městský soud svůj závěr o osvobození stěžovatele od soudních poplatků v rozsahu 90 % ze zákonem stanovených 3 000 Kč založil na tom, že stěžovatel disponuje skutečně příjmy

pokračování

pouze ze sociálních dávek. Současně však zohlednil povahu dalších stěžovatelových dluhů a výdajů, povahu původního řízení, ve kterém stěžovatel požaduje advokáta, motivační funkci soudního poplatku, a zejména výjimečnost přiznání osvobození od soudních poplatků. Tyto závěry městského soudu považuje zdejší soud za dostatečně odůvodněné a souladné s ustálenou judikaturou (jen z poslední doby viz např. rozsudky vydané v obdobných věcech stejného stěžovatele pod čj. 8 As 17/2025-11 nebo čj. 9 As 9/2025-12, na jejichž odůvodnění z důvodu stručnosti odkazuje zdejší soud i nyní).

[11] Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že neosvobození stěžovatele od soudních poplatků ve výši 10 % považuje za přiměřené. Vzhledem k povaze původního řízení, ve kterém požaduje advokáta, ale i jeho příjmům, výdajům a povaze jeho dluhů, je požadavek městského soudu na spoluzodpovědnost účastníka za vedení sporu zcela legitimní. Jak rozšířený senát konstatoval v usnesení ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19 (č. 3271/2015 Sb. NSS, odst. [13], „*soudní poplatky mají tři základní funkce: fiskální (jejímž cílem je, aby ti, kdo se obracejí na soudy, přispěli k úhradě nákladů spojených s jejich činností), regulační (jejímž cílem je odradit podatele od svévolných, bezdůvodných anebo malicherných návrhů, které by soudy zbytečně zatěžovaly) a motivační (jež má působit tak, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti a účastníci právních vztahů řešili své spory mimosoudně)*.“ Nejvyšší správní soud také k výše uvedenému připomíná svůj rozsudek č. j. 7 As 101/2011-66, dle kterého platí, že i když je účastník „*nemajetný, takže by zásadně bylo namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprýt, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede*.“ Ani nemajetný účastník řízení nemusí být dle tohoto rozsudku pokaždé osvobozen od soudních poplatků. Městský soud přesto (s ohledem na povahu a značnou frekvenci sporů stěžovatele) nepřistoupil k zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků, ale vyhověl jí v podstatné části s odůvodněním, které je přezkoumatelné, logické a souladné se zákonem a s výjimečnou povahou institutu osvobození od soudních poplatků.

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v řízení žádné náklady nevznikly. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. března 2025

Vojtěch Šimíček
předseda senátu